

Milieu-effectrapportage
Regionaal Bedrijventerrein Twente

Richtlijnen

Milieu-effectrapportage
Regionaal Bedrijventerrein Twente

***Richtlijnen ten behoeve van het
Milieu-effectrapport***

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	0
Hoofdpunten van de Richtlijnen	1
1 Inleiding	3
2 Behoefteraming, doel, randvoorwaarden en besluitvorming	5
2.1 Behoefteraming.....	5
2.2 Doelen en randvoorwaarden.....	6
2.3 Besluitvorming.....	9
3 Voorgenomen activiteit en alternatieven	12
3.1 Locatiealternatieven	12
3.2 Inrichtingsalternatieven en Meest Milieuvriendelijk Alternatief.....	12
3.3 Nulalternatief.....	13
4 Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en milieugevolgen	14
4.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater	15
4.2 Landschap, natuur en cultureel erfgoed.....	16
4.3 Woon- en leefmilieu.....	17
5 Vergelijking van alternatieven	18
6 Leemten in informatie	19
7 Evaluatieprogramma	20
8 Vorm en presentatie	21
9 Samenvatting van het MER	22

Bijlagen

- Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 november 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- Kennisgeving in Staatscourant nr. 215 d.d. 8 november 1999
- Projectgegevens
- Lijst van inspraakreacties en adviezen

Hoofdpunten van de Richtlijnen

In hoofdlijnen wordt in de Richtlijnen gevraagd:

- In het MER een onderbouwing te geven van de behoefte (autonome behoefte en bestuurlijke ambitie) voor bedrijventerreinen, rekening houdend met de nog te benutten ruimte op bestaande bedrijventerreinen en de voorgenomen ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen in de regio. Aangegeven moet worden in welk deel van de behoefte het Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) zal voorzien.
- Uit de doelen voor het bedrijventerrein programma's van eisen voor de locatiekeuze af te leiden die aangeven:
  - welke eisen worden gesteld aan de omgeving door het RBT (selectiecriteria waaraan de omgeving moet voldoen);
  - welke eisen door de omgeving worden gesteld aan het RBT (randvoorwaarden waaraan de locatiekeuze moet voldoen).
- Toepassing van deze eisen moet leiden tot de uiteindelijke selectie van één of slechts een zeer beperkt aantal (voorkeurs)locatie(s). De provincie beveelt aan dat, als de eerste fase van het MER op basis van het onderzoeksmateriaal en programma van eisen inderdaad leidt tot één duidelijk kansrijke locatie, de initiatiefnemer deze uitkomst vastlegt in een locatiekeuze-deel van het MER en dit deel voorlegt aan de provincie als bevoegd gezag, als eerste basis voor besluitvorming inzake het Streekplan.
- Aanbevolen wordt het gebied waarbinnen de zoekgebieden en locaties gevonden moeten worden samen te laten vallen met het gebied waarbinnen de behoefte voor het RBT is uitgevoerd.
- Een programma van eisen met toetsingscriteria voor de inrichting van de locatie op te stellen, uitgaande van een te definiëren concept voor duurzaamheid. Op basis hiervan zullen de milieugevolgen van de inrichtingsalternatieven van de geselecteerde locatie(s) worden beschreven en vergeleken.
- Binnen het concept van duurzaamheid aan te geven hoe wordt gerealiseerd dat de gereserveerde ruimte voor het RBT daadwerkelijk wordt benut voor de categorieën bedrijven waarin het RBT volgens de behoefte moet voorzien.
- Indien na het selectieproces meer dan één (voorkeurs)locatie resteert, dient voor elk van deze locaties een inrichtings-MMA ontwikkeld te worden, waarbij maximaal wordt ingespeeld op een milieuvriendelijke inpassing in de omgeving en een duurzame inrichting en gebruik van het terrein.

1 Inleiding

Het Programmeringsoverleg (PO) Twente¹ heeft het voornemen een regionaal bedrijventerrein in Twente (RBT) tot ontwikkeling te brengen op een nog nader te bepalen locatie. Voor de lokalisering van het RBT zijn twee zoekgebieden aangewezen. Deze zoekgebieden zullen worden beoordeeld op geschiktheid voor de realisering van het RBT. Deze beoordeling zal resulteren in één of meer potentiële locaties van tenminste 130 ha netto. Uiteindelijk zal één locatie worden opgenomen in het Streekplan. Gezien de omvang van het project (tenminste 185 ha bruto oppervlak) is de m.e.r.-plicht van toepassing. Het bevoegd gezag voor het besluit is Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Bij brief van 8 november 1999 is de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieu-effectrapport². De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de staatscourant op 8 november 1999³. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴. Deze wordt verder in deze Richtlijnen 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies en de op basis daarvan uit te brengen Richtlijnen is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De provincie heeft zich bij het vaststellen van deze Richtlijnen gebaseerd op dit advies en heeft de aanbevolen Richtlijnen vrijwel integraal overgenomen. De toevoegingen ten opzichte van het advies zijn in een voetnoot aangegeven en kort toegelicht. De voetnoten van de commissie zijn gehandhaafd, omdat deze ofwel een verwijzing naar de inspraakreacties bevatten of meer zijdelingse aanbevelingen of overwegingen voor het MER inhouden. De provincie neemt deze over.

De provincie is met de Commissie onder de indruk, niet alleen van de grote hoeveelheid, maar ook van de kwaliteit van de inspraakreacties⁵. Bij het opstellen van de Richtlijnen heeft de commissie dankbaar gebruik gemaakt van de aanvullende informatie in de inspraakreacties en van relevante lokale en regionale beoordelingsaspecten, die volgens de insprekers in het MER aan de orde dienen te komen. In voetnoten bij deze Richtlijnen verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

---

¹ Hiervan maken deel uit de provincie Overijssel, de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede, Borne, Hellendoorn en Oldenzaal, de Regio Twente en de Kamer van Koophandel; adviseurs zijn de OOM en de Werkgevers Vereniging Midden-Nederland.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁵ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst; de nummering in deze lijst is door de commissie gemaakt en is een andere dan de nummering van de provincie in de Reactienota.

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieu-omstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

De aanvullingen die de provincie bij de vaststelling van de Richtlijnen heeft aangebracht, zijn als gezegd in een voetnoot aangegeven en kort toegelicht. In hoofdstuk 15 van de Reactienota is een uitgebreidere toelichting gegeven op de doorwerking van de ingekomen reacties op de Richtlijnen vanuit het standpunt van de provincie als bevoegd gezag.

2 Behoefteraming, doel, randvoorwaarden en besluitvorming

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *“een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.”*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *“een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.”*

2.1 Behoefteraming

Het MER moet aangeven wat de behoefte is aan een nieuw Regionaal Bedrijfsterrein in Twente (RBT). De behoefteraming (autonome behoefte en bestuurlijke ambitie) moet duidelijk maken waarin het RBT zich onderscheidt van de overige bedrijventerreinen in Twente wat betreft de herkomst, de grootte en de aard van de bedrijven⁶. Van belang is ook dat de positie van de initiatiefnemer in dit geheel wordt verduidelijkt. In het MER is daarom, in aanvulling op de informatie die de startnotitie biedt, nadere uitwerking nodig op de volgende punten:

- Het MER dient een heldere uiteenzetting te bevatten van de deelnemende partijen binnen de initiatiefnemer, de besluiten met betrekking tot het RBT die deze partijen in de fase voorafgaand aan de m.e.r.-procedure hebben genomen alsmede de argumenten die daarbij een (doorslaggevende) rol hebben gespeeld⁷;
- Wat is de behoefte aan bedrijfsterrein voor lokale en voor regionale bedrijven en het huidige (bestaande en te ontwikkelen) aanbod voor lokale en regionale bedrijven in de stedenband en binnen de regio Twente (aan te geven in kaartbeelden).
- In de startnotitie wordt aangegeven dat op korte termijn een RBT nodig is voor met name de grotere bedrijven die thuis horen op de locatietypen gemengd-plus en Transport& distributie terrein. Het MER moet aangeven waarom de (zachte) plannen die grotendeels zijn opgenomen in de Partiële streekplanherziening Stadsgewest Twente en die voorzien in een netto uitgeefbaar oppervlak van 180 hectare van deze locatietypen, niet in deze behoefte kunnen voorzien.
- Benoem de kwaliteit die nodig wordt geacht voor die bedrijvigheid en

---

⁶ De Commissie wijst op een aantal inspraakreacties die inhoudelijk dieper op de behoefteraming en op mogelijkheden voor zuinig ruimtegebruik ingaan (o.a. de reacties 212, 152 en 149, zij bijlage 4). De Commissie adviseert deze informatie in het MER te betrekken.

⁷ De positie en de rol van de initiatiefnemer als ook de besluiten die deze heeft genomen in het voortraject tot de startnotitie blijken vragen op te roepen bij de sprekers. Daarom wordt in het MER verduidelijking hierover gevraagd.

geef aan wat de beperkingen zijn in de kwaliteit van het beschikbare aanbod (kaveloppervlakte en ontsluiting): welk deel van het aanbod is op grond hiervan als incourant te beschouwen⁸?

- In hoeverre kan door herstructurering van bestaande bedrijventerreinen in de behoefte worden voorzien?

Uit de behoefte­raming moet duidelijk blijken voor welk deel van de behoefte aan bedrijfsterrein het Regionaal Bedrijven Terrein een oplossing moet bieden. Aangegeven moet worden hoeveel hectare netto en bruto nodig zijn voor de ontwikkeling van het RBT.

2.2 Doelen en randvoorwaarden

Uit de behoefte­raming (autonome behoefte en bestuurlijke ambitie) moet een concrete en duidelijke omschrijving van de *doelen van het RBT* worden afgeleid. Het door de initiatiefnemer nagestreefde ambitieniveau dient in het MER te worden gedefinieerd, op basis waarvan vervolgens een profielschets voor het RBT moet worden opgesteld. Het MER dient onder meer duidelijkheid te verschaffen over de op het RBT beoogde bedrijven (type, omvang, milieucategorie) alsmede over de bijbehorende markt­vraag en de arbeidsaant­rekkende werking. In zoverre mogelijk dient een cijfermatige onderbouwing te worden gegeven van de motivatie en de geachte haalbaarheid van het profiel⁹.

Op basis van de doelen worden selectiecriteria geformuleerd voor de *locatie* van het RBT. Ook moet het MER de *doelen voor de bescherming van het milieu* aangeven die gelden voor het zoekgebied en zijn opgesteld door de overheden. De doelen voor het milieu kunnen worden omgezet in randvoorwaarden per 'netwerk', zoals aangegeven in de startnotitie. De selectiecriteria en de randvoorwaarden vormen gezamenlijk een programma van eisen voor de keuze van de locatie voor het RBT.

Het MER dient voorts inzicht te geven in over de mogelijke (sociale) gevolgen voor lokale leefgemeenschappen. Aanvullend op de 'netwerken' uit de Startnotitie dienen in het MER sociale en maatschappelijke aspecten aan de orde te komen. De aspecten dienen zo mogelijk zowel in het lokatiekeuze­proces als bij de keuze voor de inrichting aan de orde te komen. Onder meer dient inzicht te worden verkregen in de mogelijke verwijdering van woningen en/of landbouwbedrijven en de mogelijke barrière­werking van het RBT.¹⁰

Ook worden op basis van de doelen toetsingscriteria ontwikkeld die

---

⁸ De Commissie adviseert hierbij ook in te gaan op inspraakreactie 190 (zie bijlage 4), waarin aan de hand van voorbeelden vraagtekens worden gesteld bij de stelling dat de huidige kwaliteit van het aanbod onvoldoende zou zijn.

⁹ Deze passage is een aanvulling op het advies; de aanvulling ligt vooral besloten in het verzoek om de markt­vraag en de arbeidsaant­rekkende werking te verduidelijken. In diverse reacties en op de informatie­avond in Zenderen zijn daarover vragen gesteld.

¹⁰ Ook deze passage is een aanvulling op het advies van de commissie. Veel reacties hebben betrekking op de mogelijke gevolgen voor de leefomgeving. De provincie denkt dat het mogelijk is in het MER aansluitend op de netwerkenbenadering meer inzicht te geven in die aspecten, waarvoor enkele aanknopingspunten zijn aangegeven. Zie ook par. 4.3. van deze Richtlijnen.

gezamenlijk een programma van eisen vormen voor de *inrichting* van het RBT. Deze toetsingscriteria zijn de basis voor de inrichting en de beschrijving en vergelijking van milieugevolgen.

Programma van eisen voor de locatiekeuze van het RBT

Aspecten die moeten leiden tot selectiecriteria in het programma van eisen voor het RBT zijn:

- de minimale ruimte die nodig is voor het bedrijventerrein en bijbehorende milieubeschermingszones, rekening houdend met eventuele latere uitbreidingsmogelijkheden;
- de positionering bij bestaande bedrijventerreinen;
- de nabijheid ten opzichte van woonkernen in verband met de beperking van de omvang van het woon-werkverkeer;
- de ligging ten opzichte van bestaande infrastructuur (wegen, rail, water, vliegveld);
- de benodigde infrastructuur voor het ontsluiten van locaties (multimodale ontsluiting) in verband met woon-werkverkeer, het zakelijke verkeer en het goederenvervoer;
- de te vestigen typen bedrijven en de omvang ervan (VNG-typering);
- de omvang van de kavels;
- de ligging ten opzichte van recreatievoorzieningen.

Aspecten die moeten leiden tot randvoorwaarden in het programma van eisen vanuit het milieubelang, gerelateerd aan de 'netwerken', zijn:

- de ligging ten opzichte van:
  - stiltegebieden;
  - de provinciale ecologische structuur en andere gebieden met natuurwaarden;
  - grondwater- en bodembeschermingsgebieden;
  - het hydrologische systeem;
  - landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden;
  - aardkundige waarden (GEA-objecten);
  - woonkernen en recreatiegebieden in verband met hinder;
- de mogelijkheid bij het uitgangspunt van zuinig en intensief ruimtegebruik de netto/bruto-verhouding van 7/10 te verhogen.

Selectie van locaties

De selectiecriteria voor het initiatief en de randvoorwaarden vanuit het milieu leiden tot de keuze van locaties die in het MER worden onderzocht omdat deze de beste potentie hebben om het RBT te ontwikkelen. De startnotitie geeft twee zoekgebieden aan waarbinnen kansrijke locaties gezocht worden. De toepassing van de systematiek zoals in deze Richtlijnen wordt aangegeven kan er toe leiden dat meer of minder zoekgebieden gekozen worden voor nadere studie in het MER. Het MER moet de keuze van gebieden onderbouwen met behulp van het programma van eisen voor de locatiekeuze¹¹.

---

¹¹ De Commissie merkt op dat de op selectiecriteria en randvoorwaarden in de op te stellen programma's van eisen niet vanzelfsprekend leiden tot de selectie van de twee zoekgebieden met drie locaties zoals beschreven in de startnotitie. De argumentatie daarvoor is onvolledig en niet geheel consistent. Zo wordt in de voorselectie de locatie Amelo-Zuidoost afgewezen op grond van de aanwezigheid van een ecologische verbindingzone. Andere locaties worden gehandhaafd terwijl ook daar ecologische

Het is denkbaar dat de selectie van locaties leidt tot één kansrijke locatie. In dat geval kan bij het beschrijven van alternatieven volstaan worden met het uitwerken van inrichtingsvarianten voor die locatie. Indien twee of meer locaties worden geselecteerd zullen de inrichtingsvarianten van die locaties met elkaar vergeleken moeten worden om te komen tot een voorkeurslocatie en een meest milieuvriendelijk alternatief.

De provincie hecht er aan dat als de eerste fase van het MER op basis van het onderzoeksmateriaal en programma van eisen inderdaad leidt tot één duidelijk kansrijke locatie, de initiatiefnemer deze kansrijke locatie van de beoogde omvang (of eventueel een globalere kansrijke locatie van maximaal 300 ha.) in een locatiekeuze-deel van het MER vastlegt en dit deel voorlegt aan de provincie als bevoegd gezag, als eerste basis voor besluitvorming inzake het Streekplan. Vervolgens kunnen in een inrichtings-deel van het MER de inrichtingsalternatieven voor het RBT worden uitgewerkt. In het geval van een globalere locatie zal het inrichtingsdeel van het MER mede de basis vormen voor de uiteindelijk te maken precieze locatiebepaling.¹²

Programma van eisen voor de inrichting van het RBT

Aspecten die moeten leiden tot toetsingscriteria in het programma van eisen voor de inrichting van het RBT zijn:

- vervoers- en logistiek management; multimodale ontsluiting;
- ruimtegebruik (verhouding openbare ruimte en uitgeefbare ruimte, mogelijkheden voor intensief dan wel meervoudig ruimtegebruik);
- het gebruik van water, energie en grondstoffen;
- de beïnvloeding van het geohydrologisch en waterhuishoudkundig

---

verbindingzones aanwezig zijn, zoals Borne-Noord en Hengelo-Oldenzaal. Juist deze twee locaties liggen in ecologisch en landschappelijk kwetsbare en beschermde gebieden. De locatie Hengelo-Oldenzaal scoort bovendien relatief laag in het locatieonderzoek "land in zicht voor bedrijven". Ook vele inspraakreacties, zoals die van de regionaal inspecteur Milieuhygiëne-Oost en van de directeur van de directie LNV-Oost (zie de nrs. 216 en 217 in bijlage 4), achten de voorselectie van locaties niet adequaat. Een juiste onderbouwing in het MER, op basis van de programma's van eisen, is dan ook van groot belang. Andere inspraakreacties die zinvolle opmerkingen maken over de selectie van locaties zijn onder andere de nrs. 178, 200, 190, 188, 181, 133 en 91 (zie bijlage 4).

¹² Dit onderdeel van de Richtlijnen vormt een aanvulling op het advies van de commissie. De vele reacties waarin de ongeschiktheid van (delen van) de zoekgebieden wordt aangevoerd, geven aanleiding tot het opnemen van de mogelijkheid van een "knip" in het MER. Dit houdt in dat het MER in twee onderdelen wordt uitgevoerd: het locatieonderzoek, dat wordt afgerond met een deelrapport "locatiekeuze", en daarna het deelrapport met inrichtingsvarianten en -aanbevelingen. De gedachte bij deze knip is dat als het waar is dat (grote delen van) de zoekgebieden niet geschikt zijn, dit al in het eerste deel van het MER duidelijk wordt op basis van het onderzoeksmateriaal en het daarin uitgewerkte programma van eisen. Het is in dat geval goed voorstelbaar dat één kansrijke locatie er uit springt. De commissie geeft dat in haar advies al aan. Mede op basis van het overleg met de commissie wil het bevoegd gezag hier een stap verder gaan en in die situatie aandringen op afronding van het locatiekeuze-deel met een expliciet besluit van de initiatiefnemer over de voorkeurslocatie. Het bevoegd gezag kan dan op basis van dat deelrapport een besluit over de locatiekeuze in het kader van het streekplan in procedure brengen. Het voordeel van deze aanpak is dat er veel sneller een uitspraak komt over een voorkeurslocatie en dat het voorstel voor de locatiekeuze ook veel sneller in een streekplanprocedure in de inspraak komt. Een tweede voordeel is dat het inrichtingsdeel van het MER zich kan beperken tot de voorkeurslocatie. In het streekplanbesluit zal in dat geval moeten worden aangegeven op welke wijze de uitkomsten van het inrichtingsdeel van het MER moeten doorwerken in de volgende stappen die leiden tot realisering van het RBT.

- systeem;
- landschappelijke inpassing en vormgeving van bebouwing en openbare ruimte;
- milieuzonering, gerelateerd aan wettelijke milieu-eisen (geluid, hinder, veiligheid).

De concrete invulling van deze aspecten moet een uitwerking zijn van de doelstelling van de initiatiefnemer voor een duurzaam bedrijventerrein¹³.

In het MER dient een duurzaamheidsconcept voor het RBT te worden opgesteld, waarin de duurzaamheidsaspecten op inrichtingsniveau in samenhang en in wisselwerking met de omgevingskwaliteiten worden gebracht.¹⁴

2.3 Besluitvorming

De randvoorwaarden (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) die gelden bij dit voornemen zijn weergegeven in het programma van eisen zoals in paragraaf 2.2 aangegeven. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp)plannen en -wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Hierbij dient ook ingegaan te worden op de relatie tussen het RBT en andere initiatieven voor bedrijventerreinen in de regio Twente.

In de zoekgebieden liggen gebieden die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen op grond van het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Locaties lijken niet te zijn gelegen in de nabijheid van een kerngebied van de ecologische hoofdstructuur. Wel liggen provinciaal begrensde natuurgebieden in het studiegebied. Op deze gebieden is de beschermingsformule uit het Structuurschema Groene Ruimte van toepassing.

Geadviseerd wordt om in het MER duidelijk op kaart aan te geven welk gedeelte van het studiegebied gelegen is in, of grenst aan, gebieden in de (provinciale) ecologische hoofdstructuur. Daarbij dient te worden vermeld of het gaat om bestaande natuurterreinen of bossen, dan wel om landbouwgronden of natuurontwikkelingsgebieden. In het laatste geval is informatie nodig of deze gebieden voor de provincie zijn begrensd. Vervolgens moet worden aangegeven of het studiegebied is gelegen in de begrensd ecologische hoofdstructuur. Tevens dient te worden vermeld om welk type gebied(en) het gaat (kleinere natuurgebieden vallend onder de NB-wet, verbindingszones etc.).

Het Structuurschema Groene Ruimte staat geen ingrepen en ontwikkelingen toe in en in de onmiddellijke nabijheid van statusgebieden, indien deze *wezenlijke kenmerken of waarden* van het kerngebied aantasten. Alleen bij een *zwaarwegend maatschappelijk belang* kan hiervan worden

¹³ Hierbij kan gebruik gemaakt worden van o.a. de volgende publicaties:
Ministerie van Economische Zaken, stuurgroep boegbeeld duurzame bedrijventerreinen: Duurzame bedrijventerreinen, handreiking voor het management van bedrijven en overheid, november 1998.
Provincie Noord-Brabant: Handreiking efficiënt ruimtegebruik op bedrijventerreinen, februari 1999.

¹⁴ Het bevoegd gezag heeft hier de vraag naar de duurzaamheidsaspecten nog wat aangescherpt.

afgeweken. De aanwezigheid van een dergelijk belang dient op basis van onderzoek door de initiatiefnemer te worden aangetoond. Hierbij moet ook worden nagegaan of aan dit belang niet redelijkerwijs elders of op een andere wijze tegemoet kan worden gekomen. Indien *wezenlijke waarden* worden aangetast en sprake is van een *zwaarwegend maatschappelijk belang* moet -conform het Structuurschema Groene Ruimte- worden aangegeven of er alternatieve locaties mogelijk zijn waarbij geen wezenlijke waarden worden aangetast. Indien dat het geval is zullen deze locatiealternatieven moeten worden uitgewerkt op hetzelfde detailniveau als de overige alternatieven. Tevens moet worden aangegeven welke fysieke compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden, indien ook na het treffen van mitigerende maatregelen wezenlijke waarden worden aangetast¹⁵.

Bij aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken door het bedrijventerrein zal vooral aandacht besteed moeten worden aan versterking van de waterhuishouding en daaraan gerelateerde ecologische processen en aan versnippering van populaties.

Het MER moet eveneens vermelden of beïnvloeding mogelijk is van gebieden die zijn of zullen worden aangewezen op grond van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn. In dat geval zijn de beschermingsformules van deze Richtlijnen van toepassing.

Ook dient te worden aangegeven welke gebieden een bijzondere bescherming genieten op basis van landschappelijke kwaliteiten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan gebieden die vallen onder de gebiedscategorie "behoud en herstel bestaande landschapskwaliteit" in het Structuurschema Groene Ruimte. Voor deze formuleert het SGR eveneens beschermingsformules, waaronder het compensatiebeginsel¹⁶.

De zoekgebieden zijn deels gelegen in de (nabijheid van) plangebieden voor de landinrichtingsprojecten Saasveld-Gammelke, Enschede-Noord en Enter. In het kader van deze landinrichtingsprojecten zijn onder andere natuurontwikkelingsprojecten in voorbereiding. Het MER moet de relatie met deze plannen aangeven¹⁷.

Het MER dient voor de reservering in het streekplan van een locatie voor

---

¹⁵ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de volgende publicaties:

Ministerie LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

Provincie Overijssel: Richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap, mei 1998.

¹⁶ De Commissie wijst hierbij op inspraakreactie 216 (zie bijlage 4), die aangeeft dat het zoekgebied tussen Almelo en Hengelo en het zoekgebied Almelo-Zuid/Borne-Noord (deels) gelegen zijn in de gebiedscategorie "Behoud en herstel bestaande landschapskwaliteit". Ingrepen in dergelijke gebieden zijn alleen mogelijk bij aanwezigheid van een zwaarwegend maatschappelijk belang. Deze inspraakreactie gaat ook in op andere belangrijke (beleids)ontwikkelingen in de zoekgebieden, zoals de pilot reconstructiegebied Hart van Twente, de ontwikkeling van het landgoed van de 21ste eeuw en een geplande boslocatie > 100 ha. Het MER moet op de betekenis hiervan voor de ontwikkeling van het RBT ingaan.

¹⁷ Zie onder andere de inspraakreacties 188, 201 en 166 (bijlage 4).

ontwikkeling van het RBT. Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

Geadviseerd wordt om als invulling van het concept van duurzaamheid te beschrijven hoe wordt gerealiseerd dat de gereserveerde ruimte voor het RBT daadwerkelijk wordt benut voor de categorieën bedrijven waarin het RBT volgens de behoeftebeoordeling moet voorzien.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *“een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven.”*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

“Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt.”

3.1 Locatiealternatieven

De keuze van de locatiealternatieven die worden uitgewerkt moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het voorkeursalternatief. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het “programma van eisen” zoals geformuleerd in paragraaf 2.2 van deze Richtlijnen. De exacte ligging en begrenzing van de locaties (eventueel zoekgebieden als nog een optimalisatie moet plaatsvinden op grond van inrichtingseisen) en de situering ten opzichte van “netwerken” uit het beleid en kwetsbare gebieden in de omgeving moet worden aangegeven op kaart.

3.2 Inrichtingsalternatieven en Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Voor de overgebleven locatie(s) moeten inrichtingsalternatieven worden beschreven. Per locatie wordt een meest milieuvriendelijk alternatief ontwikkeld door optimalisatie per locatie. Deze optimalisatie moet zich niet alleen toespitsen op bijvoorbeeld bedrijfseconomische of verkeerskundige aspecten, maar met name op de hieronder genoemde milieuaspecten, zodat gekomen wordt tot een meest milieuvriendelijke inrichtingsvariant per locatie. Door vergelijking van deze locatie-MMA's wordt het uiteindelijke MMA gevonden. Als de inrichtingsalternatieven per locatie voldoen aan de duurzaamheidseisen die zijn gesteld, kan het MMA per locatie worden gevonden door een verdere optimalisatie van de inrichtingsaspecten die hieronder worden genoemd.

Voor onderlinge vergelijking moeten de milieu-effecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Bij de inrichtingsalternatieven moet worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen (zie par. 2.3 van deze Richtlijnen in verband met de eisen die het SGR stelt).

De inrichtingsalternatieven zijn de invulling van het ambitieniveau van de initiatiefnemer voor de onderstaande aspecten, waarbij het MMA gebaseerd is op het maximale ambitieniveau:

- de verkeersaantrekkende werking (woon- en werkverkeer en vrachtvervoer in de aanleg- en in de exploitatiefase;
- de ontsluitingsstructuur en interne infrastructuur;
- als transport van gevaarlijke stoffen is voorzien, de bijbehorende transportroute;
- het beleid voor openbaar vervoer en langzaam verkeer en de daaruit afgeleide inrichtingsmaatregelen;
- de landschappelijke en ecologische inpassing; de hoogte van de aan te leggen gebouwen, de wijze van aanleg (peil-beheersing, grondverzet, leidingen e.d.);
- voorkomen of beperken van (blijvende) veranderingen in grondwaterstanden en grondwaterstromingen in nabijgelegen gevoelige gebieden door aanleg, inrichting en gebruik van het bedrijventerrein¹⁸;
- compensatie van natuurwaarden die verloren gaan als gevolg van de aanleg van het bedrijventerrein (zie hoofdstuk 4 van deze Richtlijnen voor de relevante waarden);
- maatregelen ter bevordering van intensief dan wel meervoudig ruimtegebruik;
- maatregelen ter vermindering van het gebruik van water, energie en grondstoffen;
- voorzieningen om verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater te voorkomen;
- maatregelen ter voorkoming van verandering van de grondwaterstand en ter voorkoming van de verandering van de watervoerendheid en stroomsnelheid in ecologisch waardevolle wateren;
- maatregelen om vermindering van infiltratie in de bodem en versnelling van de afvoer te voorkomen;
- maatregelen (milieuzonering) voor het beperken van de hinder en zo min mogelijk aantasten van de leefbaarheid in de omgeving;
- inpassing van eventuele ecologische verbindingzones¹⁹.

De informatie over deze aspecten moet relevant zijn voor de locatiekeuze en voor het sturen van de inrichtingseisen in het bestemmingsplan, met het oog op het realiseren van een duurzame inrichting. Indien informatie nog niet bekend is in dit stadium van de planvorming, kan worden uitgegaan van de uitgangspunten volgens de VNG-categorieën.

3.3 Nulalternatief

Gezien de doelen van de initiatiefnemer is het nul-alternatief geen reëel alternatief. Daarom kan worden volstaan met de beschrijving van de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling van het milieu als referentie voor de milieugevolgen van het RBT.

---

¹⁸ Zie ook inspraakreactie 199, bijlage 4.

¹⁹ Vele inspraakreacties gaan in op de ecologische verbindingzones die zijn geprojecteerd in de zoekgebieden (o.a. de nrs. 180, 118, 161, 163 en 216.

4 Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en milieugevolgen

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: “een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.”

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: “een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.”

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieu-effecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locaties en omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten zoals gebieden in de EHS, ecologische verbindingen, (grond)waterbeschermingsgebieden, stiltegebieden, waardevolle cultuurlandschappen, landgoederen, kleinschalige bos- en landschapselementen en beken (ook buiten de EHS).

Het MER dient een kaart en een beschrijving (van de aard en omvang) te bevatten van alle (bestaande of geplande) geluidgevoelige bestemmingen in het studiegebied. Het bestaande achtergrondgeluidniveau inclusief de autonome ontwikkeling daarvan (met autonome groei en/of sanering) dient conform het gevraagde in hoofdstuk 5 te worden beschreven.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten die per

- alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken;
- de gehanteerde methodiek bij het opstellen van de verkeers- en vervoersprognoses moet worden beschreven;
- de effectbeschrijving in het MER dient in eerste instantie zoveel mogelijk kwantitatief van aard zijn. Wanneer kwantificering niet (volledig) mogelijk is, kan worden volstaan met een kwalitatieve beschrijving. In voorkomend geval dient de onmogelijkheid van (volledige) kwantificering echter duidelijk te worden gemotiveerd²⁰.

4.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater

In Twente is sprake van een complexe situatie ten aanzien van abiotische en biotische gegevens. Er is een directie samenhang tussen waterhuishouding, bodemsamenstelling en reliëf enerzijds en natuur en landschap anderzijds. De beschrijving van onderstaande abiotische aspecten moet zich richten op het detailniveau dat noodzakelijk is om deze samenhang inzichtelijk te maken. Modelleringen zijn daarvoor niet noodzakelijk.

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

Beschrijf:

- de geohydrologische, geomorfologische en bodemkundige situatie;
- grondwaterstanden, stijghoogten en –stromingsrichtingen;
- ligging kwel en infiltratie gebieden;
- waterhuishouding, te weten ligging watergangen streefpeilen, stromingsrichtingen en voor ecologisch waardevolle wateren de watervoerendheid en de stroomsnelheid;
- de neerslagafvoer karakteristiek van het gebied.

Milieugevolgen

Voor bodem en water dient aandacht besteed te worden aan de effecten zowel op de locatie als in het beneden- of bovenstroomse gebied.

Beschrijf kwantitatief:

- de invloed op grondwaterstanden en stijghoogten;
- de invloed op de grondwateraanvulling;
- de invloed op de waterhuishouding;
- de invloed op de watervoerendheid en de stroomsnelheid in waterlopen met hoge ecologische waarden;
- de invloed op de neerslag-afvoer karakteristiek van het gebied.

---

²⁰ Met name in paragraaf 4.1. worden kwantitatieve gegevens gevraagd. Uit het overleg met de commissie bleek dat hierbij ook gedacht kan worden aan ordes van grootte. Het MER wordt gebaseerd op bestaande gegevens; het is mogelijk dat die niet in alle gevallen toereikend zijn om de gevraagde kwantificering te geven. In dat geval moet die onmogelijkheid worden gemotiveerd. Het bevoegd gezag hecht er aan deze nuancering ook in de Richtlijnen aan te geven.

Beschrijf kwalitatief:

- de invloed op verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater;
- de invloed op de bodemopbouw en de geomorfologie.

4.2 Landschap, natuur en cultureel erfgoed

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

Beschrijf:

- de ligging van natuurgebieden/bossen en ecologische waardevolle elementen en gebieden²¹;
- de plannen voor de aanleg van bosgebieden (aanduiding streekplankaart);
- de ecologische structuur, inclusief (beoogde) ecologische verbindingen en barrières;
- de aanwezigheid van waardevolle plantensoorten, vegetatietypen, faunagroepen, indicaties m.b.t. de leefomgeving, aanwezigheid van Rode Lijst soorten;
- de typering van de kwaliteit van het ecosysteem op grond van kenmerkendheid, zeldzaamheid, diversiteit;
- de visueel-ruimtelijke kenmerken van de zoekgebieden, zoals mate van openheid, verkavelingspatroon, kleinschalige hoogteverschillen (geomorfologie) en begroeiingselementen;
- de historisch-geografisch (oude boerderijen, essen, onverharde wegen, monumenten) en archeologisch waardevolle objecten en patronen²².

Milieugevolgen

Beschrijf:

- de achteruitgang van de kwaliteit van het leefmilieu voor flora en fauna door tijdelijke of permanente verandering van abiotische omstandigheden;
- de verdwijning van leefgebied inclusief levensgemeenschappen (flora en fauna);
- de verstoring door geluidsbelasting, verontreiniging en licht;
- de effecten op bestaande natuur (flora, fauna) en ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe natuur (inclusief ecologische verbindingzones);
- de landschappelijke gevolgen (visueel, structuren) van de voorgenomen activiteit (door middel van aanzichtstekeningen en fotomontages);
- de gevolgen voor historisch geografische en archeologisch waardevolle

---

²¹ Vele reacties gaan in op de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden in de zoekgebieden (o.a. in de nabijheid van Zenderen en Deurningen, zie onder andere de reacties 161 en 186).

²² Inspraakreactie 162 wijst op het ontbreken van Rijksmonumenten in de informatie in de startnotitie, en op de archeologische waarden van de Zenderense Es. De Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (zie reactie 100) wijst op de aanwezigheid van zones met een middelhoge en hoge archeologische verwachtingswaarde en geeft het belang aan van een vroegtijdig onderzoek om de daadwerkelijke archeologische waarde vast te stellen. De Commissie adviseert de resultaten van dit onderzoek in het MER op te nemen.

objecten en patronen.

4.3 Woon- en leefmilieu

De bestaande toestand en de autonome ontwikkeling

De beschrijving van de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling moet rekening houden met ontwikkelingen ten aanzien van kleinschalige woningbouw en bedrijfsterreinen. Het MER moet inzicht bieden in:

- de huidige intensiteiten in personen- en vrachtvervoer en het gebruik van het openbaar vervoer, voor spitsuren en etmaal. Ga hierbij uit van de wegen waarop een toe- of afname van het verkeer van meer dan 20% te verwachten is;
- het aantal woningen met een geluidsbelasting boven de 50, 55 en 60 dB(A) (industrielawaai en verkeerslawaai²³ apart);
- het geluidsbelast oppervlak recreatie- en natuurgebied boven de 45 c.q. 40 dB(A);
- de luchtkwaliteit (NO_x en fijn stof);
- de huidige knelpunten ten aanzien van de verkeersveiligheid, externe veiligheid²⁴ en/ of sociale veiligheid.

Milieugevolgen

Het MER moet inzicht geven in:

- (een indicatie van) de veranderingen in de verkeersintensiteit voor personen- en vrachtvervoer (weg, spoor, schip en vliegtuig);
- (een indicatie van) de gevolgen van de toename van het wegverkeer en voor zo ver relevant de gevolgen van industriële activiteiten voor de geluidshinder (aantallen gehinderden, geluidsbelast oppervlak en geluidsbelasting op woningen);
- (een indicatie van) de verandering van de luchtkwaliteit (NO_x en fijn stof) als gevolg van industriële activiteiten en verkeer, getoetst aan de normen in de uitvoeringsbesluiten luchtkwaliteit en het VNG-handboek locatiebeleid bedrijventerreinen;
- de geluids-, trillings- en stofoverlast in de aanlegfase;
- de toename of afname van de verkeersveiligheid, externe veiligheid en sociale veiligheid;
- het te amoveren aantal woningen en landbouwbedrijven en de mogelijkheden tot herhuisvesting;
- gevolgen voor de bereikbaarheid van voorzieningen;
- de sociale gevolgen voor de omliggende lokale leefgemeenschappen²⁵.

---

²³ Dit zijn achtereenvolgens de voorkeurswaarde industriellawaai voor bestaande woningen, de maximale ontheffing industriellawaai voor geprojecteerde of nieuw te projecteren woningen en de maximale ontheffing industriellawaai voor aanwezige dan wel in aanbouw zijnde woningen.

²⁴ I n dit verband wijst de Commissie ook op de veiligheidsaspecten en de ontwerpeisen die voortkomen die zijn gerelateerd aan de aanwezigheid van gasleidingen en gasmeet-, regel- en ontvangststations (zie inspraakreactie 129, bijlage 4) en aan de aanwezigheid van de vliegbasis Twente (zie inspraakreactie 147, bijlage 4).

²⁵ Vele inspraakreacties wijzen op de grote sociale gevolgen voor de bewoners is het gebied (onder andere de reacties 166, 194, 214 en 174). Ook tijdens het locatiebezoek van de Commissie voor de m.e.r. is aangeduid dat de gevolgen voor de leefbaarheid groot zijn. De Commissie adviseert aan deze gevolgen in het MER aandacht te besteden en deze ook te betrekken bij de vergelijking van de alternatieven.

5 Vergelijking van alternatieven

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *“een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven.”*

De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

De vergelijking vindt plaats aan de hand van de toetsingscriteria zoals aangegeven in paragraaf 2.2 van deze Richtlijnen.

6 Leemten in informatie

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *“een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens.”*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

7 Evaluatieprogramma

Artikel 7.39 van de Wm:

“Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen.”

Bij het besluit over het streekplan zal moeten worden aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek wordt aangegeven. De evaluatie kan zich met name richten op de vraag of het project voldoet aan de gestelde (milieu)-randvoorwaarden en of gevoelige objecten in de omgeving van het RBT zijn gespaard.

8 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie wordt verder aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen²⁶.

---

²⁶ Inspraakreactie 184 geeft aan dat de begrenzing van het landgoed Twickel niet juist op kaart is aangegeven. De Commissie adviseert dit in het MER te corrigeren.

9 Samenvatting van het MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *”een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.”*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het MMA en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

Bijlagen

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 november 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	119 NOV 1999
nummer :	1049-99
dossier :	1063-1 ^{em} 8x
kopie naar :	Sc/pres/bib.

De Commissie voor de milieu-effectrapportage
Arthur van Schendelstraat 800
3511 ML UTRECHT

Postadres
Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Telefoon 038 425 25 25
Telefax 038 425 26 21

Uw kenmerk	Uw brief	Ons kenmerk	Datum
		EMT/1999/3537	08 11 1999
Bijlagen	Doorkiesnummer	Inlichtingen bij	08. NOV. 1999
div.	425 12 98	mw. J.M.G. Besseling	

Onderwerp
Starmotitie milieu-effectrapportage Regionaal Bedrijventerrein Twente.

De provincie Overijssel en de Twentse steden zijn voornemens om een regionaal bedrijventerrein in Twente tot ontwikkeling te brengen op een nog nader te bepalen locatie. Ten behoeve van dit voornemen heeft de initiatiefnemer, het Programmeringsoverleg Twente, begin november 1999 de starmotitie milieu-effectrapportage Regionaal Bedrijventerrein Twente vastgesteld. Het besluit ten behoeve waarvan de milieu-effectrapportage wordt uitgevoerd, zal de beslissing tot vastlegging van een locatie in het streekplan zijn. Het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel vormt het bevoegd gezag.

De zoekgebieden zijn bepaald op Almelo-Zuid, nabij Bornerbroek/Borne-Noord en tussen Hengelo en Oldenzaal.

Overeenkomstig artikel 7.14 uit de Wet milieubeheer vragen wij u advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport.

In de periode van 9 november 1999 tot en met 8 december 1999 ligt de starmotitie voor een ieder ter inzage. Daarnaast zullen er op 18 en 22 november 1999 openbare informatie-avonden worden georganiseerd. Na afloop van de inspraaktermijn zullen de reacties aan uw commissie worden voorgelegd, teneinde deze te kunnen betrekken bij het op te stellen advies.

Wij zijn gaarne bereid u nadere informatie te verschaffen en u te begeleiden bij een eventueel locatiebezoek ter plaatse.

Postbank 833220
ING Bank 69 18 10 893

Bezoekadres
Luttenbergstraat 2
Zwolle

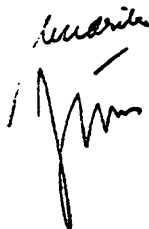
Het provinciehuis is vanaf het NS-station bereikbaar:
met stadsbus lijn 2 richting Berlaam, halte provinciehuis

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot het Servicepunt MER Regionaal Bedrijventerrein Twente, mevrouw J.M.G. Besseling, telefoonnummer 038 425 12 98.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

griffier.

The image shows two handwritten signatures in black ink. The top signature is written in a cursive style and appears to be 'L. Besseling'. The bottom signature is also cursive and appears to be 'J.M.G. Besseling'. Both signatures are positioned to the right of their respective labels.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van de Startnotitie in Staatscourant nr. 215 d.d. 8 november 1999.

ONDERZOEK REGIONAAL BEDRIJVENTERREIN TWENTE

Het Programmeringsoverleg Twente heeft het initiatief genomen tot een milieu-effectrapportage ten behoeve van de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein Twente. Dit programmeringsoverleg bestaat uit de provincie Overijssel, de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hellendoorn, Hengelo, Oldenzaal en de Regio Twente; de Kamer van Koophandel, de Overijsselse OntwikkelingsMaatschappij en de Werkgeversvereniging Midden-Nederland zijn adviseurs van het Programmeringsoverleg.

Milieu-effectrapportage (m.e.r.)

De m.e.r. onderzoekt de milieugevolgen van mogelijke vormen van bedrijvigheid in de zoekgebieden Almelo-Zuid, nabij Bornebroek/Borne-Noord en het gebied Hengelo-Oldenzaal. Gekeken wordt naar mogelijkheden voor een regionaal bedrijventerrein van in eerste instantie 65 ha, met een uitbreidingsmogelijkheid tot 130 ha.

De provincie Overijssel neemt als bevoegd gezag aan het einde van de m.e.r.-procedure een besluit over de aanwijzing van de locatie en globale inrichting van het regionale bedrijventerrein in het kader van het streekplan.

De totale procedure van m.e.r. en streekplanbesluit zal naar verwachting 12 tot 15 maanden in beslag nemen.

Procedure

Begin november 1999 heeft het Programmeringsoverleg Twente de Startnotitie Regionaal Bedrijventerrein Twente vastgesteld en toegezonden aan de provincie Overijssel als bevoegd gezag. De provincie legt deze Startnotitie met ingang van 9 november 1999 ter inzage. Deze bekendmaking en terinzagelegging vormen tevens de formele start van de m.e.r.-procedure. De Startnotitie geeft inzicht in de doelstelling, de locatie, aard en omvang, de mogelijke alternatieven en een indicatie van de te verwachten milieugevolgen. Deze Startnotitie is een openbaar document; iedereen kan op de inhoud ervan reageren.

Informatie-avonden

Ten behoeve van de met deze Startnotitie gestarte m.e.r.-procedure organiseert de provincie Overijssel twee informatie-avonden. Hierop worden de Startnotitie en het onderzoek toegelicht en kunnen belangstellenden vragen stellen en hun

mening bekend maken. De informatie-avonden worden gehouden op:

18 november 1999 om 19.30 uur in:
Restaurant Lutikhuis
Hengelosestraat 13
te Deurningen

22 november 1999 om 19.30 uur in:
Manege Restaurant
Lutke Hulscher
Zenderensestraat 16
te Zenderen

Inzage Startnotitie

De Startnotitie Regionaal Bedrijventerrein ligt van 9 november tot en met 8 december 1999 ter inzage in de gemeentehuizen van Almelo, Ambt-Delden, Borne, Enschede, Hengelo, Hellendoorn, Oldenzaal en Weerselo en in de openbare bibliotheken van deze gemeenten. U kunt de Startnotitie en/of een brochure over de m.e.r. Regionaal Bedrijventerrein aanvragen bij het daarvoor ingestelde Servicepunt van de provincie Overijssel.

Servicepunt m.e.r. Regionaal Bedrijventerrein Twente

Telefoon: 038-4251298

Fax: 038-4252621

Adres: Provincie Overijssel
Servicepunt m.e.r. Regionaal
Bedrijventerrein Twente
t.a.v. mw. J.M.G. Besseling
Sectie 4.83
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

E-mail: JMG.Besseling@prv-overijssel.nl

Reacties op de Startnotitie

Behalve de mogelijkheid tot het geven van mondelinge reacties op de informatie-avonden kan een ieder ook schriftelijk reageren op de Startnotitie. Een schriftelijke reactie kunt u tot en met 8 december 1999 toesturen aan de provincie Overijssel op onderstaand adres. De opmerkingen worden betrokken bij het opstellen van de Richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

De provincie stuurt de reacties ook toe aan de commissie voor de milieu-effectrapportage en de wettelijke adviseurs, die de provincie zullen adviseren over de op te stellen Richtlijnen.

Bevoegd gezag: Provincie Overijssel

Adres: Gedeputeerde Staten
van Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Fax: 038-4252673

Inlichtingen

Telefoon: 038-4251644
(de heer P. Mossel)
038-4251654
(mevr. G. Hendriks).

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Programmeringsoverleg Twente

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel

Besluit: wijziging van het streekplan

Categorie herzien Besluit m.e.r. 1994: 11.2

Activiteit: Het Programmeringsoverleg (PO) Twente heeft het voornemen een regionaal bedrijventerrein in Twente (RBT) tot ontwikkeling te brengen op een nog nader te bepalen locatie. Voor de lokalisering van het RBT zijn zoekgebieden aangewezen. Deze zoekgebieden zullen worden beoordeeld op geschiktheid voor de realisering van het RBT. Deze beoordeling zal resulteren in één of meer potentiële locaties van tenminste 130 ha netto. Uiteindelijk zal één locatie worden opgenomen in het Streekplan.

Procedurele gegevens:

Kennisgeving Startnotitie: 8 november 1999

richtlijnenadvies uitgebracht: 20 januari 2000

Bijzonderheden:

De Commissie adviseerde in het MER met name:

- Aandacht te besteden aan de behoefteraming (autonome behoefte en bestuurlijke ambitie) voor bedrijventerreinen;
- Uit de doelen voor het bedrijventerrein programma's van eisen voor de locatiekeuze af te leiden die aangeven:
  - welke eisen worden gesteld aan de omgeving door het RBT (selectiecriteria waaraan de omgeving moet voldoen);
  - welke eisen door de omgeving worden gesteld aan het RBT (randvoorwaarden waaraan de locatiekeuze moet voldoen).
- Op basis van deze eisen de selectie van één of slechts een zeer beperkt aantal (voorkeurs)locatie(s) uit te voeren.
- Een programma van eisen met toetsingscriteria voor de inrichting van de locatie op te stellen, uitgaande van een te definiëren concept voor duurzaamheid.
- Binnen het concept van duurzaamheid aan te geven hoe wordt gerealiseerd dat de gereserveerde ruimte voor het RBT daadwerkelijk wordt benut voor de categorieën bedrijven waarin het RBT volgens de behoefteraming moet voorzien.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. P.J.L. van den Dries

ir. W.H.A.M. Keijsers

dr. J.T. de Smidt (voorzitter)

ir. J. Termorshuizen

ir. Th.G.J. Witjes

Secretaris van de werkgroep: drs. S.A.A. Morel.

BIJLAGE 4**Lijst van inspraakreacties en adviezen**

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19991123	J.H Heijmer	Deurningen	19991125
2.	19991119	Harry Slaghekke	Deurningen	19991123
3.	19991123	P.F.J. Nijmeijer	Deurningen	19991126
4.	19991127	Fam. B. Lubbers	Deurningen	19991129
5.	199911--	A.H.G. Rorink	Deurningen	19991129
6.	1999----	M.C.M. Koopman	Deurningen	19991129
7.	1999----	B.J. Stamsnieder-Lansink	Deurningen	19991129
8.	19991126	J.A.C. van Holstein	Deurningen	19991129
9.	19991127	J.A.M. Lubbers	Deurningen	19991201
10.	19991128	G.H.M. Scholten	Deurningen	19991201
11.	19991129	Edwin Brummelhuis, Fam. C. Brummelhuis en Fam. J.A.J. Brummelhuis	Deurningen	19991201
12.	1999----	Mw. Verhoef	Hengelo	19991201
13.	19991128	René Wagelaar en Brenda Oude Moleman	Deurningen	19991201
14.	19991129	Fam. Suijkerbuijk	Deurningen	19991201
15.	19991201	Fam. T. Holler	Deurningen	19991202
16.	1999----	B. Meulenbroek	Deurningen	19991202
17.	19991201	Monique Meulenbroek Horsthuis, namens Jeugdbeweging Deurningen	Deurningen	19991203
18.	19991126	Sichting Dorpsbelangen Deurningen	Deurningen	19991203
19.	19991201	Marcel Meulenbroek	Deurningen	19991203
20.	19991201	Mevr. R. Siemerink-Frieling	Deurningen	19991203
21.	1999----	G. Pleijhuis	Deurningen	19991203
22.	1999----	Th.F.M. Beldhuis	Deurningen	19991203
23.	19991202	L.W.J. Falk	Deurningen	19991203
24.	19991130	A.H. Aarninkhof-Heithuis	Deurningen	19991203
25.	19991201	T.W.J. Huiskes en 4 medeondertekenaars	Deurningen	19991203
26.	1999----	Fam. J.M. Kamphuis	Deurningen	19991203
27.	19991201	I.W. Koekoek	Deurningen	19991203

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
28.	19991202	F.J.M. Banierink	Deurningen	19991203
29.	1999----	G.M.T. Borghuis-Benneker	Deurningen	19991203
30.	19991202	Fam. G. Lansink	Deurningen	19991203
31.	199911--	G.H.J. Seiger	Deurningen	19991206
32.	1999----	G.H.J. Seiger, namens afdeling voetbal D.S.V.D.	Deurningen	19991206
33.	19991203	Fam. G. Spekhorst	Deurningen	19991206
34.	19991202	Fam. Nijenhuis	Deurningen	19991206
35.	19991201	Fam. Wennink	Deurningen	19991206
36.	19991202	L.W. Zomer	Deurningen	19991206
37.	19991202	H.A. Reuver	Deurningen	19991206
38.	19991202	H.J. Koopman	Deurningen	19991206
39.	1999----	H. Horsthuis	Deurningen	19991206
40.	19991202	Fam. W.G.A. Kerkhof Jonkman rechtstreeks	Deurningen	19991206
41.	1999----	H.J.A. Vollenbroek	Deurningen	19991207
42.	19991203	J. Wilthuis	Deurningen	19991207
43.	19991205	Harm en Kim Wilthuis	Deurningen	19991207
44.	19991205	A.H.J. Brummelhuis	Oldenzaal	19991207
45.	-----	NAAM ONBEKEND	-----	19991207
46.	19991206	F. Engbers	Deurningen	19991207
47.	1999----	Inge Engbers	Deurningen	19991207
48.	1999----	J. Mulder en S. Mulder-Meijerink	Deurningen	19991207
49.	1999----	J.H.G. Kip	Deurningen	19991207
50.	1999----	G.J.M. Leussink	Deurningen	19991207
51.	19991206	Fam. G.L.E. & J.G.B. Groot Rouwen	Deurningen	19991207
52.	19991205	A.J.T. Ensink	Deurningen	19991207
53.	19991204	G.B. Heijne	Deurningen	19991207
54.	19991206	B.J.J. Nijhuis	Deurningen	19991207
55.	19991205	H. Westerink	Deurningen	19991207
56.	19991201	G.B.J. Borghuis	Deurningen	19991207
57.	19991203	J.A.F. Oude Nijhuis	Deurningen	19991207
58.	19991202	B.H.G.J. Blokhuis	Deurningen	19991207
59.	19991206	A.P.M. Reuver	Deurningen	19991207

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
60.	1999----	P. Hannink	Deurningen	19991207
61.	19991206	Bart Kienhuis	Deurningen	19991207
62.	19991204	L.A.M. Arkink	Deurningen	19991207
63.	19991204	Kwekerij M.G.M. Lubbers	Deurningen	19991207
64.	19991204	H. Seiger	Deurningen	19991207
65.	19991205	B.J. van Bethem	Hengelo	19991207
66.	19991205	G.W.J. Kerhof Jonkman	Deurningen	19991207
67.	19991201	G. Bulter	De Lutte	19991207
68.	19991205	Carles Wennink	Hengelo	19991207
69.	1999----	Fam. Zegger	Deurningen	19991207
70.	1999----	P. Damhuis	Oldenzaal	19991207
71.	1999----	H.F. Moleman	Deurningen	19991207
72.	19991203	H.J. Oude Nijhuis en A.G.E. Oude Nijhuis - Kienhuis	Deurningen	19991207
73.	19991201	J. Koekkoek	Deurningen	19991207
74.	19991205	Renate Weghorst	Deurningen	19991207
75.	19991204	J.H. Oude Nijhuis	Deurningen	19991207
76.	19991203	R.G.H. Groot Rouwen	Deurningen	19991207
77.	19991203	E.J.G. Nijhof	Deurningen	19991207
78.	19991201	C.J. Aarninkhof	Deurningen	19991207
79.	19991128	J.G. Wagelaar & G.C.M. Wagelaar-Mentink	Deurningen	19991207
80.	1999----	H.C.A. Lansink en M.J.H. Lansink-Kamphuis	Deurningen	19991207
81.	1999----	H.J.M. Borghuis	Deurningen	19991207
82.	1999----	K.V.G. Deurningen	Deurningen	19991207
83.	1999----	G.J.L. Spanjer	Deurningen	19991207
84.	1999----	M.J.C. Lubbers	-----	19991207
85.	1999----	J. Wolters	Deurningen	19991207
86.	19991205	G.J. Hannink	Deurningen	19991207
87.	1999----	Fam. Koopman	Fleringen	19991207
88.	1999----	Fam. Koopman	Fleringen	19991207
89.	19991202	G. Lubbers	Deurningen	19991207
90.	1999----	H.J.A. Weghorst	Deurningen	19991208

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
91.	19991208	Milieu Overleg Oldenzaal	Oldenzaal	19991209
92.	19991205	Maatschap J.B.M. Broekhuis/M.C.T. Broekhuis-Luttikhuis	Deurningen	19991209
93.	1999----	Mevr. A. Thijert, namens de Katholieke Plattelands Vrouwen	Deurningen	19991209
94.	19991206	G.F.J. Kiphart	Deurningen	19991209
95.	19991206	J.H.J. Lubbers	Deurningen	19991209
96.	19991204	B. Hofste	Deurningen	19991209
97.	19991206	Mevr. J.M.B. Moleman en dhr. A.W.M. Mulder	Deurningen	19991209
98.	1999----	J. Thijert	Deurningen	19991209
99.	19991206	F.W.G.N. Kole	Deurningen	19991209
100.	19991207	Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	19991209
101.	1999----	M.J.M. Heuvel	Deurningen	19991209
102.	1999----	S. Horsthuis zum Grotenhoff en 3 medeondertekenaars	Deurningen	19991209
103.	19991206	3Beken (Belangengroep Deurningen)	Deurningen	19991209
104.	19991206	Twentse Werkgroep Natuurbehoud	Enschede	19991209
105.	19991206	G.B.G. Marelant	Deurningen	19991209
106.	19991206	Ewald Nijland	Deurningen	19991209
107.	1999----	G.B.J. Spekhorst	Deurningen	19991209
108.	19991206	Fam. Nijland	Deurningen	19991209
109.	19991205	Fam. H.J.J. Nijenhuis	Deurningen	19991209
110.	19991201	G.B. Heuvel	Deurningen	19991209
111.	19991206	J. Stokkingdreef	Deurningen	19991209
112.	19991206	M.L. Wiggers	Deurningen	19991209
113.	1999----	Richard en Annemarie Exterkate	Deurningen	19991209
114.	1999----	B. Detert Oude Weme	Deurningen	19991209
115.	19991206	M.A. Nieuwenhuis-Steinmeijer	Deurningen	19991209
116.	1999----	A. Hannink en 13 medeondertekenaars	Deurningen	19991209
117.	19991206	Villapark Eureka	Deurningen	19991209
118.	19991203	G.H.P. Koopman	Fleringen	19991209
119.	19991203	Ola Nijland	Deurningen	19991209

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
120.	19991206	G. en A. Frieling	Deurningen	19991209
121.	19991205	H.J. Lansink	Deurningen	19991209
122.	19991203	Mevr. B.A. Nijland	Deurningen	19991209
123.	19991204	G.L. Stevelink	Deurningen	19991209
124.	19991206	A.J. Golbach	Deurningen	19991209
125.	19991121	G. Arendsen	Deurningen	19991209
126.	19991205	Fam. Inghels	Deurningen	19991209
127.	19991206	D.M.A. Seiger-Hampsink	Deurningen	19991209
128.	19991123	G.J.M. Aarninkhof	Deurningen	19991209
129.	19991124	Gasunie	Groningen	19991209
130.	19991124	B.H.B. Meulenbroek	Hengelo	19991209
131.	19991121	A.F. Klomp en J.M. Klomp-Jacobs	Deurningen	19991209
132.	19991126	Katholiek Onderwijs Noord Oost Twente (Konot)	Deurningen	19991209
133.	19991126	St. Wijkcomité Wensink-Zuid	Borne	19991209
134.	1999----	Hans Nijmeijer	Deurningen	19991209
135.	1999----	Rosanne	Bornerbroek	19991209
136.	19991201	G. Kemna	Bornerbroek	19991209
137.	19991126	dhr. J.H.M. Seiger	Deurningen	19991209
138.	1999----	R. Versteeg	Bornerbroek	19991209
139.	19991125	dhr. B.J.A. Kienhuis	Deurningen	19991209
140.	19991128	dhr. H.J.M. Seiger	Deurningen	19991209
141.	19991129	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	Borne	19991209
142.	1999----	J. Bartels	Bornerbroek	19991209
143.	1999---	J.K. Zoer	Almelo	19991209
144.	19991128	mevr. C. van Dijk-Affolter	Hengelo	19991209
145.	1999----	Carolien Lansink	Deurningen	19991209
146.	19991203	Gemeente Rijssen	Rijssen	19991209
147.	19991203	Ministerie van Defensie	Meppel	19991209
148.	19991130	Conferentie- en bezinningscentrum De Zwanenhof	Delden	19991209
149.	1999---	Ron van der Veen	Zenderen	19991209
150.	19991202	IJsclub Zenderen	Zenderen	19991209

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
151.	19991205	G.J.S. Demmer	Zenderen	19991209
152.	1999----	KNNV Vereniging voor veldbiologie	Harbrinkhoek	19991209
153.	19991204	H.H.B. Westerbeek	Zenderen	19991209
154.	19991205	Harm en Kim Wilthuis	Deurningen	19991209
155.	19991202	Mts. Reuver	Deurningen	19991209
156.	19991204	Mts. Brummelhuis	Bornerbroek	19991209
157.	19991203	C.M. Kwint-Hänisch ten Cate	Zenderen	19991209
158.	19990612	Jacobs Kranenburg Advocaten, namens B.G. Cromhoff	Almelo	19991209
159.	19991203	A. Nijhof	Zenderen	19991209
160.	19991203	H.H. Stevens	Vriezenveen	19991209
161.	19991128	E.D. Seiger van Dijk	Deurningen	19991209
162.	19991203	F.E. Bakker en J.J. Grootenboer	Borne	19991209
163.	19991203	Stichting De Groene Hof	Markelo	19991209
164.	19991203	R.G.H. Groot Rouwen	Deurningen	19991209
165.	19991206	A.A. de Boer, namens GroenLinks Oldenzaal	Oldenzaal	19991213
166.	1999----	J.M.P. Bijen	Deurningen	19991213
167.	19991206	G.F. Egberink	Deurningen	19991213
168.	19991208	Fam. F. Seiger	Deurningen	19991213
169.	19991206	P.M.J. Wolbers en I. Wolbers-Oude Hendrikman	Deurningen	19991213
170.	19991203	H.A.G. Kooiker en E.A.M. Kooiker-Kok	Deurningen	19991213
171.	19991205	Dorpsraad Rossum-Lemselo-Volthe	Rossum	19991216
172.	19991203	Stichting Wijkraad Hasseler Es	Hasseler Es	19991216
173.	19991202	Lenfering	Deurningen	19991216
174.	19991206	Stichting Dorpsbelangen Bornerbroek	Bornerbroek	19991216
175.	1999----	G.B.M. Risten	----	19991216
176.	19991206	Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk	Hengelo	19991216
177.	19991202	M. ten Have	Deurningen	19991612
178.	19991207	Vereniging tot bescherming van weidevogels en jong wild	Weerselo	19991612
179.	1999----	H.J.A. Nollenbroek	Deurningen	19991612

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
180.	19991206	Milieudefensie Twente	Enschede	19991612
181.	19991206	P. Lage Venterink en S. Ottolander	Zenderen	19991612
182.	1999----	MTS GA en HJH van Hummel	Deurningen	19991612
183.	19991207	drs. G.P. ter Braak	Borne	19991612
184.	19991206	Stichting Twickel	Ambt Delden	19991612
185.	19991202	Milieuraad Borne	Borne	19991612
186.	19991206	Stichting Gemeenschapsbelangen Zenderen	Zenderen	19991612
187.	19991207	A.G.M. Kox	Zenderen	19991612
188.	19991207	Vereniging Heemkunde Gemeente Weerselo	Weerselo	19991612
189.	19991201	G. Bulter	Delutte	19991612
190.	19991208	Gemeente Weerselo	Weerselo	19991612
191.	19991208	Natuur en Milieu Overijssel	Zwolle	19991612
192.	19991207	P. Kraesgenberg	Bornerbroek	19991612
193.	19991208	Gemeente Hengelo	Hengelo	19991612
194.	19991206	Parochie van de H. Plechelmus	Deurningen	19991612
195.	19991207	Rosanne, namens groep 5	Bornerbroek	19991612
196.	19991206	G.F.J. Kiphardt	Deurningen	19991612
197.	19991206	Liberaal Borne	Borne	19991612
198.	1999----	Fam. Zwiers	Deurningen	19991612
199.	19991208	Waterschap Regge en Dinkel	Almelo	19991612
200.	19991208	Gemeente Borne	Borne	19991612
201.	19991208	GLTO	Deventer	19991612
202.	1999----	ir. J.A.M. Grimbergen en 5 medeon- dertekenaars	----	19991612
203.	1999----	OOM N.V.	----	19991612
204.	1999----	Jenny de Lange	Zenderen	19991612
205.	1999----	J. Lohuis	Hertme	19991612
206.	1999----	G.J. van Zalk	Hengelo	19991612
207.	1999----	H. Smit	Almelo	19991612
208.	1999----	H.H.B. Westerbeek	Zenderen	19991216
209.	1999----	R. Otten	Bornerbroek	19991216
210.	1999----	René Seiger	Deurningen	19991216

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
211.	1999----	J.N.A. de Gunst	Oldenzaal	19991216
212.	1999----	H.J.M. Nijland	Deurningen	19991216
213.	1999----	G.H.J. Platenkamp	Zenderen	19991216
214.	19991206	Jolien Heerts	Bornerbroek	19991220
215.	19991206	5 insprekers Carmelitessenweg	Zenderen	19991220
216.	19991223	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, directie Oost	Deventer	19991229
217.	19991224	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieube- heer, Inspectie Milieuhygiene Oost hoorzitting	Arnhem	19991229

